

LUONNOS syyskuu 2017

Valtioneuvoston asetus ydinenergia-asetuksen muuttamisesta

kumotaan ydinenergia-asetuksen (161/1988) 21 §:n 2 momentti

muutetaan 19, 20, 22 b, 22 d, 24, 29, 32, 37, 38, 39, 40 §, 6 luvun otsikko, 43, 88, 89, 112, 146 §

lisätään asetukseen uusi 33 a, 34 a, 36 a, 79 a, 79 b, 79 c sekä 112 b § seuraavasti:

19 §.

Ydinenergialain mukaista lupaa ei tarvita A liitteen 2.1 kohdassa mainitun ydinaineen, 2.2 kohdassa mainitun aineen, 2.3 kohdassa mainitun laitteen tai laitteiston eikä 2.4 kohdassa mainitun tietoaineiston luovutukseen sille, jolla on 31 §:ssä tarkoitettu lupa ydinlaitoksen rakentamiseen, 33 §:ssä tarkoitettu lupa ydinlaitoksen käyttämiseen tai 33 a §:ssä tarkoitettu lupa ydinlaitoksen käytöstä poistamiseen, jos ydinaine, muu aine, laite, laitteisto tai tietoaineisto tulee käytettäväksi toiminnassa, jota lupa koskee.

20 §.

Luvanhaltijalla, jolla on ydinenergialain 18 §:ssä tarkoitettu lupa ydinlaitoksen rakentamiseen, ydinenergialain 20 §:ssä tarkoitettu lupa ydinlaitoksen käyttämiseen tai ydinenergialain 20 a §:ssä tarkoitettu lupa ydinlaitoksen käytöstä poistamiseen, on, jollei tästä luvasta muuta johdu, sen nojalla oikeus myös ydinlaitoksen toiminnassa tarvittavien tai toiminnan tuloksena syntyvien ydinaineiden, ydinjätteiden sekä 8 §:ssä tarkoitettujen aineiden, laitteiden ja laitteistojen laitospaikalla tapahtuvaan hallussapitoon, valmistukseen, tuottamiseen, käsittelyyn, käyttämiseen ja varastointiin, sekä tietoaineistojen hallussapitoon, valmistamiseen ja kokoamiseen laitospaikalla tai muissa luvanhaltijan toimipaikoissa.

22 b §.

Ydinvoimalaitoksen ja muun ydinreaktorilla varustetun ydinlaitoksen normaalista käytöstä väestön yksilön saaman vuosiannoksen raja-arvo on 0,1 millisievertiä. Ydinvoimalaitoksen ja muun ydinreaktorilla varustetun ydinlaitoksen suunnitelman mukaisesta käytöstä poistamisesta väestön yksilön saaman vuosiannoksen on oltava merkityksettömän pieni.

22 d §.

Ydinjätelaitoksen normaalista käytöstä ja suunnitelman mukaisesta käytöstä poistamisesta väestön yksilön saaman vuosiannoksen on oltava merkityksettömän pieni.

24 §.

Kunkin ydinlaitoshankkeen osalta hakemukseen on lisäksi liitettävä:

6) ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (252/2017) mukaisesti laadittu arviointiselostus ja yhteysviranomaisen perusteltu päätelmä sekä selvitys suunnitteluperusteista, joita hakija aikoo noudattaa ympäristövahinkojen välttämiseksi ja ympäristörasituksen rajoittamiseksi;

29 §.

Työ- ja elinkeinoministeriön on ilmoitettava julkisesti ydinlaitoshankkeen vireilläolosta sekä:

- 1) missä ja minkä ajan kuluessa hakijan julkaisemaa yleispiirteistä selvitystä ydinlaitoshankkeesta on yleisön saatavilla;
- 2) suunnitellun ydinlaitoksen lähiympäristön asukkaiden ja kuntien, viranomaisten sekä yleisön mahdollisuudesta esittää kirjallisesti mielipiteensä ydinlaitoshankkeesta sekä mihin mennessä mielipiteet on toimitettava ministeriölle; sekä
- 3) missä ja milloin järjestetään ydinenergialain 13 §:n 2 momentissa tarkoitettu julkinen tilaisuus.

Ilmoitus 1 momentissa mainituista asioista on:

- 1) pidettävä ainakin suunnitellun ydinlaitoksen sijainti- ja naapurikuntien julkisten kuulutusten ilmoitustaululla vähintään kuukauden ajan; ja
- 2) julkaistava samoissa kunnissa yleisesti leviävissä sanomalehdissä vähintään kuukautta ennen julkisen tilaisuuden järjestämistä.

32 §.

Rakentamislupahakemukseen on liitettävä 24 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohdassa tai 3 momentissa mainitut hakijaa koskevat selvitykset sekä:

33 a §.

Lupaa ydinlaitoksen käytöstä poistamiseen haetaan valtioneuvostolle osoitetulla kirjallisella hakemuksella, jossa on ilmoitettava ainakin:

- 1) hakijan nimi tai liikkeenharjoittamisessa käytettävä toiminimi ja kotipaikka;
- 2) ydinlaitoksen yksilöintitiedot ja sijaintipaikka;
- 3) ydinlaitoksen aiempi käyttötarkoitus;
- 4) ydinlaitoksen käytöstäpoiston suunniteltu toteutusaikataulu ja -laajuus; sekä
- 5) ydinlaitoksen aikaisempi käyttö lupa.

34 a §.

Käytöstäpoistolupaa koskevaan hakemukseen on liitettävä 24 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohdassa tai 3 momentissa mainitut hakijaa koskevat selvitykset sekä

- 1) selvitys ydinlaitoksen sijaintipaikan ja sen lähiympäristön asutuksesta ja muista toiminnoista sekä kaavoitusjärjestelyistä;
- 2) selvitys ydinlaitoksen käytöstäpoistossa kertyvien, käsiteltävien tai varastoitavien ydinainesten tai ydinjätteiden laadusta ja enimmäismäärästä;
- 3) selvitys käytöstäpoiston teknisistä periaatteista ja ratkaisuksista sekä muista järjestelyistä, joilla turvallisuus varmistetaan sekä arvio periaatteiden toteutumisesta;
- 4) käytöstäpoistohankkeelle tehty ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain mukainen ympäristövaikutusten arviointiselostus ja yhteysviranomaisen perusteltu päätelmä sekä täydentävät tiedot ydinlaitoksen käytöstäpoiston ympäristöarvioinnin rajoittamiseksi;
- 6) selvitys hakijan käytettävissä olevasta asiantuntemuksesta ja ydinlaitoksen käytöstäpoistovaiheen organisaatiosta;
- 7) selvitys hakijan suunnitelmista ja käytettävissä olevista menetelmistä käytöstäpoistovaiheessa käsiteltävien ydinjätteiden ydinjätehuollon järjestämiseksi mukaan luettuna ydinjätteiden loppusijoitus sekä selvitys ydinjätehuollon aikataulusta ja arvioiduista kustannuksista;
- 8) selvitys hakijan rahoitusasemasta sekä ydinlaitoksen käytöstäpoiston rahoituksen hoitosuunnitelma;
- 9) hakijan tilinpäätösasiakirjat voimassa olevan käyttöluvan hakemisvuodelta ja sitä seuraavilta vuosilta tai tieto siitä, mistä asiakirjat ovat saatavilla;
- 10) selvitys siitä, miten mahdollisia ydinjätehuoltoon liittyviä käyttöluvan ehtoja on noudatettu; sekä
- 11) muu viranomaisen tarpeelliseksi katsoma selvitys.

36 a §.

Luvanhakijan on toimitettava Säteilyturvakeskukselle käytöstäpoistolupaa hakiessaan:

- 1) käytöstäpoiston turvallisuusseloste;
- 2) ydinlaitoksen käytöstä poistamista koskeva lopullinen suunnitelma;
- 3) käytöstäpoiston riskitarkastelu;
- 4) luokitusasiakirja, jossa esitetään käytöstäpoiston aikana ydinlaitoksen turvallisuuden kannalta tärkeiden rakenteiden, järjestelmien ja laitteiden luokittelu niiden turvallisuusmerkityksen perusteella;
- 5) ydinlaitoksen käytöstäpoiston laadunhallintaohjelma;
- 6) turvallisuustekniset käyttöehdot, joissa määritellään mahdolliset ydinlaitoksen turvallisuuteen vaikuttavia prosessisuureita koskevat rajat, annetaan määräyksiä laitteiden vikaantumisen aiheuttamista käyttörajoituksista;
- 7) määräaikaistarkastusten yhteenveto-ohjelma;
- 8) suunnitelmat turva- ja valmiusjärjestelyiksi;
- 9) selvitys ydinaseiden leviämisen estämiseksi tarpeellisen valvonnan järjestämisestä;
- 10) ydinlaitoksen johtosääntö;

- 11) selvitys ydinlaitoksen ympäristön säteilyn tilasta ja ympäristön säteilyvalvontaa koskeva ohjelma;
- 12) selvitys turvallisuusvaatimusten täyttymisestä;
- 13) selvitys laitoksen ikääntymisen hallinnasta mahdollisen viivästetyn käytöstäpoiston tai säilytyksen aikana; sekä
- 14) muu viranomaisen tarpeelliseksi katsoma selvitys.

Käytöstäpoistoluvan ehtoja muutettaessa ensimmäisessä momentissa tarkoitetut asiakirjat on toimitettava vain muuttuneilta osin.

Säteilyturvakeskuksen on käytöstäpoistolupaa koskevassa lausunnossaan annettava lupaviranomaiselle erityinen selvitys tämän pykälän 1 momentissa mainituista asiakirjoista.

37 §.

Sen lisäksi, mitä ydinenergialaissa säädetään, työ- ja elinkeinoministeriön on pyydettävä rakentamis-, käyttö- ja käytöstäpoistolupahakemuksesta lausunto ainakin sisäasiainministeriöltä sekä sellaiselta aluehallintovirastolta sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta, jonka toimialueella on ydinlaitoksen sijainti- tai naapurikunta. Rakentamislupahakemuksesta on pyydettävä myös sosiaali- ja terveysministeriöltä lausunto.

Hakemuksesta, jolla haetaan lupaa muun kuin ydinenergialain 11 §:ssä tarkoitetun ydinlaitoksen rakentamiseen, työ- ja elinkeinoministeriön on pyydettävä ydinlaitoksen sijaintikunnan lausunto.

Säteilyturvakeskuksen on pyydettävä sisäasiainministeriöltä lausunto 35 §:n 1 momentin 6 kohdassa, 36 §:n 1 momentin 7 kohdassa sekä 36 a § 1 momentin 8 kohdassa tarkoitetuista selvityksistä.

Säteilyturvakeskuksen on liitettävä ydinlaitoslupia koskeviin lausuntoihinsa ydinenergialain 56 §:n 2 momentissa tarkoitetun neuvottelukunnan lausunto.

38 §.

Rakentamis-, käyttö- ja käytöstäpoistolupapäätöksessä on ilmaistava ainakin:

- 1) luvansaaja ja ydinlaitoksen yksilöintitiedot;
- 2) paikka, jossa toimintaa saadaan harjoittaa;
- 3) ydinlaitoksessa harjoitettavan toiminnan luonne ja laajuus;
- 4) luvan voimassaoloaika; sekä
- 5) tarpeellisiksi katsottavat lupaehdot kuten turva- ja valmiusjärjestelyjä, vahingonkorvausvastuuta ydinvahingon varalta, Suomen kansainvälisten sopimusvelvoitteiden täyttämistä, ympäristönsuojelua sekä ydinjätehuoltoa koskevat ehdot.

Erityisesti on rakentamisluvassa ilmaistava ne rakenteen piirteet ja käyttöluvassa lisäksi ne käytön ja laitoksessa harjoitettavan toiminnan piirteet, joita ydinlaitoksen rakenteen, käytön tai siellä harjoitettavan toiminnan on vastattava.

Käyttöluvasta on ilmentävä, millaisia ja kuinka suuria määriä ydinlaitoksen toiminnassa tarvittavia ydinaineita, ydinjätteitä, ydinenergiain 2 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettuja aineita, laitteita tai laitteistoja ydinlaitoksessa saa pitää hallussa, valmistaa, tuottaa, käsitellä, käyttää tai varastoida ydinlaitosta koskevan luvan nojalla ilman erillistä tämän asetuksen 6 luvun mukaista lupaa.

Käytöstäpoistoluvasta on ilmentävä, millaisia ja kuinka suuria määriä ydinlaitoksen käytöstäpoistossa kertyviä, käsiteltäviä tai varastoitavia ydinjätteitä sekä ydinlaitoksen käytöstäpoistossa tarvittavia ydinaineita ja ydinenergiain 2 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettuja aineita, laitteita tai laitteistoja ydinlaitoksessa saa pitää hallussa, valmistaa, tuottaa, käsitellä, käyttää tai varastoida ydinlaitosta koskevan luvan nojalla ilman erillistä tämän asetuksen 6 luvun mukaista lupaa. Lisäksi käytöstäpoistoluvasta on ilmentävä ydinlaitoksen elinkaaren vaiheesta johtuvat jätehuoltovelvollisen velvollisuuksia koskevat mahdolliset muutokset.

39 §.

Ydinlaitosta koskevan rakentamis-, käyttö- ja käytöstäpoistoluvan myöntämisestä on ilmoitettava Säteilyturvakeskukselle, sisäasiainministeriölle, ympäristöministeriölle, sosiaali- ja terveysministeriölle, asianomaisille aluehallintovirastoille ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksille sekä ydinlaitoksen sijaintikunnalle.

Ilmoituksen saaneen aluehallintoviraston tehtävänä on omalla toimialueellaan edelleen ilmoittaa luvan myöntämisestä muille asianomaisille kunnille sekä asianomaisille vesi-, ympäristö-, terveys-, rakennus-, työsuojelu-, pelastus- sekä poliisiviranomaisille.

40 §.

Haettaessa muutosta ydinlaitoksen rakentamis-, käyttö- tai käytöstäpoistolupa on soveltuvin osin noudatettava samoja säännöksiä kuin uutta lupaa haettaessa.

6 luvun otsikko

6 Luku Ydinaineita, ydinjätteitä sekä ydinenergiain 2 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettuja aineita, laitteita ja laitteistoja koskevat luvat

43 §.

Ydinenergiain 16 §:n 2 momentin mukaiseen lupahakemukseen on liitettävä virkatodistus tai kaupparekisteriote taikka muu vastaava selvitys hakijasta ja hakijan kansallisuudesta sekä, ellei se ole suunnitellun toiminnan luonteen vuoksi ilmeisen tarpeetonta:

7 a) ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain mukainen ympäristövaikutusten arviointiselostus ja yhteysviranomaisen peruteltu päätelmä silloin kun laki arviointimenettelyä edellyttää;

79 a §.

Ydinlaitoksella on oltava sisällöltään riittävän yksityiskohtainen, laitoksen tyyppiä ja tilaa vastaava käytöstäpoistosuunnitelma. Käytöstäpoistosuunnitelmaan on sisällytettävä vähintään:

- 1) laitoksen käytöstäpoistostrategia sekä perusteet strategian valinnalle;
- 2) käytöstä poistamisen suunnitellut toteutusvaiheet aikatauluineen;
- 3) purkamis- ja jätehuoltoratkaisut pääpiirteissään; sekä
- 4) laitosalueen lopputila.

79 b §.

Käytöstäpoistosuunnitelma on arvioitava sen oikeellisuuden ja luotettavuuden varmistamiseksi. Työ- ja elinkeinoministeriö huolehtii arvioinnin toimeenpanosta.

Työ- ja elinkeinoministeriön on pyydettävä arviointi käytöstäpoistosuunnitelmasta teknistaloudellisten laskelmien arvioimiseen perehtyneeltä tutkimuslaitokselta tai vastaavalta.

Lisäksi käytöstäpoistosuunnitelmasta on pyydettävä lausunto Säteilyturvakeskukselta.

79 c §.

Ydinenergialain 27 b §:ssä tarkoitettussa kansallisessa ydinjätehuollon ohjelmassa on esitettävä vähintään seuraavat tiedot:

- a) käytetyn ydinpolttoaineen ja muun radioaktiivisen jätteen huoltoa koskevan kansallisen toimintapolitiikan yleiset tavoitteet;
- b) suurimmat välitavoitteet ja selkeät aikataulut näiden välitavoitteiden saavuttamiseksi ottaen huomioon kansallisen ohjelman yleiset tavoitteet;
- c) inventaario kaikesta käytetystä ydinpolttoaineesta, muusta ydinjätteestä ja muusta radioaktiivisesta jätteestä sekä arviot tulevista määristä, mukaan lukien käytöstäpoistosta syntyvät jätteet; inventaariossa on ilmoitettava selvästi muun ydinjätteen, muun radioaktiivisen jätteen ja käytetyn ydinpolttoaineen sijaintipaikka sekä määrä jätteen asianmukaisen luokituksen mukaisesti;
- d) suunnitelmat sekä tekniset ratkaisut käytetyn ydinpolttoaineen, muun ydinjätteen sekä muun radioaktiivisen jätteen huoltoa varten jätteen syntymisestä sen loppusijoitukseen;
- e) loppusijoituslaitoksen eliniän jälkeisen sulkemisen jälkeistä aikaa koskevat suunnitelmat, ajanjakso, jolloin loppusijoituksen valvonta jatkuu sekä keinot, joiden avulla kyseessä olevaa laitosta koskeva tietämys säilytetään pidemmällä aikavälillä;

- f) käytetyn ydinpolttoaineen, muun ydinjätteen sekä muun radioaktiivisen jätteen huollon toteuttamiseksi tarvittavat tutkimus-, kehittämis- ja havainnollistamistoimet;
- g) vastuu kansallisen ohjelman toteuttamisesta sekä toteuttamisvastuun seurantaan koskevat mittarit, joilla voidaan seurata tavoitteiden ja toteuttamisen edistymistä;
- h) arvio kansallisen ohjelman kustannuksista, sekä tieto siitä, mihin arvio perustuu;
- i) kuvaus sovellettavasta rahoitusjärjestelystä ydinjätehuollon ja muun radioaktiivisen jätteen huollon toteuttamiseksi;
- j) tiedot ohjelman julkisuudesta sekä avoimuuden varmistamisesta; sekä
- k) Suomen muiden valtioiden kanssa tekemät ydinjätteitä tai muita radioaktiivisia jätteitä koskevat sopimukset.

88 §.

Jätehuoltovelvollisen on esitettävä jätehuoltokaavio työ- ja elinkeinoministeriön hyväksyttäväksi ensimmäisen kerran riittävän ajoissa ennen ydinjätteitä tuottavan toiminnan aloittamista ja tulevan jätehuoltovelvollisen viimeistään tätä toimintaa koskevan lupahakemuksen yhteydessä.

Jätehuoltovelvollisen on myöhemmin täydennettävä hyväksyttyä jätehuoltokaaviota ja siihen liittyviä laskelmia joka kolmas vuosi kesäkuun loppuun mennessä ydinenergialain 43 §:n 2 momentissa tarkoitettujen vastuumäärien ja rahastotavoitteiden vahvistamiseksi. Täydennyksestä on ilmentävä ydinjätehuollon toimenpiteiden kustannus- ja hintatiedot, tiedot huolehtimisvelvollisuuden sisältyvien ydinjätteiden määristä ja tarvittavista ydinjätehuollon toimenpiteistä samoin kuin näiden perusteella tehty laskelma ydinjätehuollon kokonaiskustannuksista kunkin vuoden lopun tilanteessa.

Jätehuoltovelvollisen on toimitettava työ- ja elinkeinoministeriölle kesäkuun loppuun mennessä korjattu ja täydennetty jätehuoltokaavio ja siihen liittyvät laskelmat ydinenergialain 43 §:n 2 momentissa tarkoitettujen vastuumäärien ja rahastotavoitteiden vahvistamiseksi.

89 §.

Edellä 88 §:n 2 momentissa tarkoitetut ydinjätehuollon toimenpiteiden kustannus- ja hintatiedot sekä ydinjätehuollosta tulevaisuudessa aiheutuvia kustannuksia koskeva laskelma on arvioitava niiden oikeellisuuden ja luotettavuuden varmistamiseksi. Edellä 88 §:n 3 momentissa tarkoitetut korjatut ja täydennetyt tiedot on arvioitava tarvittaessa. Arvioinnin toimeenpanosta huolehtii työ- ja elinkeinoministeriö, jonka on teetettävä arviointi teknistaloudellisten laskelmien arvioimiseen perehtyneellä tutkimuslaitoksella tai vastaavalla.

112 §.

Jos luvanhaltija aikoo tehdä sellaisia turvallisuuden vaikuttavia muutoksia ydinlaitoksen järjestelmissä, rakenteissa, ydinpolttoaineessa tai laitoksen käyttötavassa, jotka merkitsevät

muutoksia Säteilyturvakeskuksen hyväksymiin suunnitelmiin tai asiakirjoihin, luvanhaltijan on saatava tällaisille muutoksille Säteilyturvakeskuksen hyväksyminen ennen niiden tekemistä.

112 b §.

Säteilyturvakeskus valvoo ydinlaitoksen käytöstäpoistoa sen varmistamiseksi, että laitoksen käytöstäpoisto on turvallista ja että siinä noudatetaan lupaehtoja ja hyväksytyjä suunnitelmia ja että toiminta on muutoinkin ydinenergialain ja sen nojalla annettujen säädösten ja määräysten mukaista. Ydinlaitoksen käytöstäpoiston valvonta kohdistuu myös ydinlaitoksen järjestelmien, rakenteiden ja laitteiden huoltoon, korjauksiin, tarkastuksiin ja testauksiin.

Ydinlaitoksen käytöstäpoiston eri vaiheet saa aloittaa vasta kun Säteilyturvakeskus on todennut 36 a §:ssä mainittujen asiakirjojen sekä muiden edellyttämiensä yksityiskohtaisten suunnitelmien ja asiakirjojen perusteella kunkin vaiheen osalta, että turvallisuuteen vaikuttavat tekijät ja turvallisuutta koskevat määräykset on otettu riittävästi huomioon.

146 §.

Ydinenergian käyttöön kohdistuvan lainvastaisen toiminnan uhkakuvan määrittelemisestä vastaa Suojelupoliisi.